

REPUBLIKA E KOSOVËS - REPUBLIKA KOSOVO - REPUBLIC OF KOSOVO
GJYKATA KUSHTETUESE
USTAVNI SUD
CONSTITUTIONAL COURT

Priština, dana 1. jula 2024. godine
Br. Ref.: RK 2458/24

REŠENJE O NEPRIHVATLJIVOSTI

u

slučaju br. KI192/22

Podnosilac

Elire Krasniqi

Ocena ustavnosti presude Rev. br. 51/21 Vrhovnog suda Kosova, od 10. marta
2022. godine

USTAVNI SUD REPUBLIKE KOSOVO

u sastavu:

Gresa Caka-Nimani, predsednica
Bajram Ljatifi, zamenik predsednice
Selvete Gërxhaliu-Krasniqi, sutkinja
Safet Hoxha, sudija
Radomir Laban, sudija
Remzije Istrefi-Peci, sutkinja
Nexhmi Rexhepi, sudija
Enver Peci, sudija i
Jeton Bytyqi, sudija

Podnositeljka zahteva

- Zahtev je podnet od Elire Krasniqi iz opštine Priština (u daljem tekstu: podnositeljka zahteva), koju zastupa Armend Krasniqi, advokat.

Osporena odluka

2. Podnositeljka zahteva osporava presudu [Rev.br. 51/21] od 10. marta 2022. godine Vrhovnog suda Kosova (u daljem tekstu: Vrhovni sud) u vezi presude [Ac.br. 1667/19] od 11. avgusta 2020. godine Apelacionog suda Kosova (u daljem tekstu: Apelacioni sud) i presudu [C.br. 47/2015] od 12. juna 2017. godine Osnovnog suda u Prizrenu (u daljem tekstu: Osnovni sud).
3. Podnositeljka zahteva je osporenu presudu primila 23. septembra 2022. godine.

Predmetna stvar

4. Predmetna stvar zahteva je razmatranje ustavnosti osporene presude Vrhovnog suda, kojima su podnositeljki zahteva navodno povređena njena osnovna prava i slobode zagarantovana članom 31. [Pravo na pravično i nepristrasno suđenje] i 54. [Sudska zaštita prava] Ustava Republike Kosovo (u daljem tekstu: Ustav) u vezi sa članom 6. (Pravo na pravično suđenje) Evropske konvencije o ljudskim pravima (u daljem tekstu: EKLJP).
5. Podnositeljka zahteva traži od Suda da se njen identitet ne otkrije.

Pravni osnov

6. Zahtev je zasnovan na stavu 7. člana 113. [Jurisdikcija i ovlašćene strane] Ustava, članovima 22. [(Procesuiranje podnesaka] i 47. [Individualni zahtevi] Zakona br. 03/L-121 o Ustavnom sudu Republike Kosovo (u daljem tekstu: Zakon) i pravilu 25. [Podnošenje zahteva i odgovora] Poslovnika o radu Ustavnog suda Republike Kosovo (u daljem tekstu: Poslovnik o radu).
7. Dana 7. jula 2023. godine, Poslovnik o radu Ustavnog suda Republike Kosovo br. 01/2023, objavljen je u Službenom listu Republike Kosovo i stupio je na snagu 15. dana od dana objavljivanja. Shodno tome, prilikom razmatranja zahteva, Ustavni sud se poziva na odredbe navedenog Poslovnika. S tim u vezi, u skladu sa pravilom 78. (Prelazne odredbe) Poslovnik o radu br. 01/2023, izuzetno, pojedine odredbe Poslovnika o radu br. 01/2018, i dalje će se primenjivati u predmetima registrovanim u Sudu pre njegovog stavljanja van snage, samo ako su i u meri u kojoj su povoljnije za stranke.

Postupak pred Ustavnim sudom

8. Dana 9. decembra 2022. godine, podnositeljka zahteva je predala zahtev Ustavnom sudu Republike Kosovo (u daljem tekstu: Sud).
9. Dana 16. decembra 2022. godine, sudija Enver Peci je položio zakletvu pred predsednicom Republike Kosovo, čime je započeo njegov mandat u Sudu.
10. Dana 20. decembra 2022. godine, predsednica Suda je odlukom [Br. GJR. KI192/22] imenovala sutkinju Remzije Istrefi-Peci za sutkinju izvestiteljku i odlukom [Br.KSH. KI192/22] imenovala je Veće za razmatranje, u sastavu sudija: Gresa Caka Nimani (predsedavajuća), Radomir Laban i Nexhmi Rexhepi (članovi).
11. Dana 27. decembra 2022. godine, Sud je obavestio podnositeljku zahteva o registrovanju zahteva. Istog dana, kopija zahteva je poslata Vrhovnom sudu.

12. Dana 24. aprila, Sud je zatražio od podnositeljke zahteva da dostavi ovlašćenje o zastupanju, u roku od 15. (petnaest) dana.
13. Dana 24. aprila 2023. godine, Sud je obavestio Osnovni sud o registraciji zahteva i zatražio je da dostavi povratnicu sa informacijama kada je podnositeljka zahteva primila osporenu odluku.
14. Dana 4. maja 2023. godine, Osnovni sud je dostavio povratnicu Sudu koja dokazuje da je podnositeljka zahteva primila osporenu presudu 23. septembra 2022. godine.
15. Dana 30. maja 2023. godine, Sud je zatražio od podnositeljke zahteva da dostavi ovlašćenje o zastupanju Sudu u roku od 7. (sedam) dana.
16. Dana 9. juna 2023. godine, podnositeljka zahteva je dostavila Sudu traženo ovlašćenje.
17. Dana 14. novembra 2023. godine, Veće za razmatranje je razmotrilo izveštaj sutkinje izvestiteljke i odlučilo je da se slučaj odloži za razmatranje za neku od narednih sednica, sa zahtevom da se isti dopuni.
18. Dana 11. marta 2024. godine, sudija Jeton Bytyqi je položio zakletvu pred Predsednicom Republike Kosova, kojom prilikom je počeo njegov mandat na Sudu.
19. Dana 28. maja 2024. godine, Veće za razmatranje je razmotrilo izveštaj sutkinje izvestiteljke i jednoglasno je preporučilo Sudu neprihvatljivost zahteva.

Pregled činjenica

20. Dana 9. novembra 2012. godine podnositeljka zahteva je zadobila povrede u saobraćajnoj nezgodi koju je izazvalo osigurano vozilo kod „Sigal Uniq Group Austria“ (u daljem tekstu: „Sigal“).
21. Neutvrđenog datuma, „Sigal“ je podnositeljki zahteva dostavio ponudu za obeštećenje, ali je ona odbila ponudu sa obrazloženjem da ponuđeni iznos nije realan.
22. Dana 19. januara 2015. godine, podnositeljka zahteva je podnela tužbu Osnovnom sudu, koju je precizirala nakon veštačenja dobijenog 7. aprila 2017. godine, tražeći (i) ukupan iznos od 12.500 evra, sa zakonskom kamatom od 8% počev od dana prouzrokovanja štete do konačne isplate, na ime naknade materijalne i nematerijalne štete, kao i (ii) ukupan iznos od 1.113 evra na ime troškova parničnog postupka.
23. Dana 12. juna 2017. godine Osnovni sud je presudom [C. br. 47/2015] na osnovu relevantnih odredbi Zakona o obligacionim odnosima iz 1978. godine i Zakona br. 03/1-006 o parničnom postupku, delimično usvojio tužbeni zahtev podnositeljke zahteva, kojim je obavezao „Sigal“ da podnositeljki zahteva isplati iznos od 5.454,30 evra na ime materijalne i nematerijalne štete, sa godišnjom kamatom kao na sredstva deponirana preko godinu dana u privatnim bankama bez određene destinacije, od 09. novembra 2012. godine do konačne isplate.
24. Osnovni sud je svojom presudom obrazložio utvrđivanje naknade materijalne i nematerijalne štete na osnovu članova 154 [Osnovi odgovornosti], 155. [Šteta], 158. [Postojanje krivice], 178. [Odgovornost u slučaju udesa izazvanog motornim vozilom u pokretu], 185. [Naknada materijalne štete], 189. [Obim naknade materijalne štete – Obična šteta i izmakla korist] i 190. [Potpuna naknada] Zakona o obligacionim odnosima iz 1978. godine kao i utvrđivanje kamate na osnovu članova 186. [Kada

dospeva obaveza naknade] i 277. [Zatezna kamata – Kad se duguje] Zakona o obligacionim odnosima iz 1978. godine, smatrajući kao trenutak početka obračuna kamate, u konkretnom slučaju, datum prouzrokovanja štete.

25. Protiv navedene presude, u zakonskom roku, „Sigal“ je u svojstvu tuženog uložio žalbu pred Apelacionim sudom zbog bitnih povreda odredaba parničnog postupka, netačnog i nepotpunog utvrđivanja činjeničnog stanja, sa predlogom da se presuda [C. br. 47/2015] Osnovnog suda poništi i predmet vrati na ponovno suđenje.
26. Podnositeljka zahteva nije dostavila odgovor na žalbu Apelacionom sudu.
27. Dana 11. avgusta 2020. godine, Apelacioni sud je presudom [Ac. br. 1667/19] odbio žalbu „Sigala“ i potvrdio presudu [C. br. 47/2015] Osnovnog suda sa obrazloženjem da *„pobijana presuda nije obuhvaćena bitnim povredama odredaba parničnog postupka iz člana 182. stav 2. tačka (b), (g), (j), (k) i (m) ZPP-a, a materijalno pravo je primenjeno na pravičan način, o čemu se stara Apelacioni sud po službenoj dužnosti u smislu odredbe člana 194. ZPP-a“*.
28. Apelacioni sud je kroz presudu [Ac. br. 1667/19] obrazložio da je *„prvostepeni sud pravično primenio materijalno pravo u pogledu objektivne odgovornosti tuženog, osnove materijalne štete i kamate, pozivajući se na odredbe članova 154, 155, 158, 178, 158. , 18. i 190. ZOO-a, u vezi sa članom 323. ZPP-a“*.
29. Protiv navedene presude, u zakonskom roku, „Sigal“ je podneo reviziju Vrhovnom sudu zbog pogrešne primene materijalnog prava, sa predlogom da se preinače presude nižestepenih sudova u pogledu visine nematerijalne štete, za telesnu naruženost i kamatu.
30. Podnositeljka zahteva nije dostavila odgovor na reviziju.
31. Dana 1. decembra 2020. godine, na svom generalnom sastanku, Vrhovni Sud je doneo pravno mišljenje u vezi sa kamatom (u vezi sa primenljivim zakonom, visinom i periodom izračunavanja), kojim je izrazio svoje mišljenje o ujednačavanju sudske prakse u vezi sa primenljivim zakonom, visinom i periodom izračunavanja u odnosu na zahteve za kamatu.
32. Dana 10. marta 2022. godine, Vrhovni sud je presudom [Rev. br. 51/21] delimično usvojio kao zasnovanu reviziju „Sigal“ i izmenio je presudu [Ac. br. 1667/19] Apelacionog suda i presudu [C. br. 47/2015] Osnovnog suda u delu izreke koji se odnosi na visinu nematerijalne štete zbog telesne naruženosti i kamate, presuđujući sledeće:

„-NALAŽE SE tuženom da tužilji Elire Krasniqi iz sela Nagavac, opština Đakovica, na ime naknade nematerijalne štete usled telesne naruženosti isplati iznos od 1.500 €, dok se ostatak zahteva za ovaj oblik štete iznad presuđenog iznosa ODBIJA KAO NEOSNOVAN.

- NALAŽE SE tuženom da tužilji Elire Krasniqi iz sela Nogavac, opština Đakovica, isplati kamatu koju komercijalne banke na Kosovu plaćaju kao za sredstva deponovana bez određene destinacije, za godinu dana, počev od dana donošenja prvostepene presude 12. juna 2017. godine, do konačne isplate“.
33. U kontekstu ovog poslednjeg, Vrhovni sud je, između ostalog, obrazložio da su (i) Osnovni sud i Apelacioni sud pravilno potvrdili činjenično stanje, ali su (ii) pogrešno primenili materijalno pravo prilikom utvrđivanja naknade nematerijalne štete i

kamate, odnosno relevantne odredbe Zakona o obligacionim odnosima iz 1978. godine, kao i (iii) pri utvrđivanju naknade nematerijalne štete primenili su član 200. Zakona o obligacionim odnosima iz 1978. godine, a (iv) pri utvrđivanju kamate član 277. Zakona o obligacionim odnosima iz 1978. godine, čime su isključili primenljivost pravnog osnova, primenjenog od Osnovnog suda i Apelacionog suda.

U vezi sa izvršnim postupkom

34. Dana 14. januara 2021. godine, Izvršiteljska kancelarija privatnog izvršitelja je, postupajući po predlogu podnosioca zahteva u svojstvu poverioca, donela Izvršni nalog [P. br. 01/2021], kojim je dozvolio izvršenje naknade štete, kako je potvrđeno u dve navedene presude.
35. Protiv Izvršiteljskog naloga [P. br. 01/2021], prigovor je podneo „Sigal“ u svojstvu dužnika, u Osnovnom sudu u Prištini, tražeći između ostalog, odlaganje izvršenja do odlučivanja Vrhovnog suda u vezi sa podnetom revizijom.
36. Dana 28. aprila 2022. godine Osnovni sud u Prištini je rešenjem [PPP. br. 20S/2021] odbio kao neosnovan prigovor „Sigala“ na nalog o izvršenju [P. br. 01/2021], ocenivši da nisu ispunjeni zakonski uslovi za njegovo poništenje.
37. U vezi sa Izvršnim nalogom, Sud ne raspolaže drugim informacijama, niti je podnositeljka zahteva dostavila dodatne informacije.

Navodi podnositeljke zahteva

38. Podnositeljka zahteva navodi da je presuda [Rev. br. 51/21] od 10. marta 2022. godine Vrhovnog suda doneta kršenjem njenih osnovnih ljudskih prava i slobode, zagarantovanih članom 31. [Pravo na pravično i nepristrasno suđenje] i 54. [Sudska zaštita prava] Ustava, u vezi sa članom 6.1 EKLJP-a. Podnositeljka zahteva u suštini navodi povredu prava na obrazloženu sudsku odluku, kao rezultat izmene iznosa nadoknade nematerijalne štete i kamate od Vrhovnog suda „*bez ikakvog obrazloženja*“.
39. Povodom navoda u vezi sa nedonošenjem obrazložene sudske odluke, podnositeljka zahteva ističe da je Vrhovni sud osporenim presudom, na njenu štetu, bez pravnog osnova i na proizvoljan način promenio vrednost naknade nematerijalne štete.
40. U tom kontekstu, podnositeljka zahteva navodi da je „*Vrhovni sud izuzetno mnogo smanjio iznos naknade, bez ikakvih dokaza i argumenata, osim onih koje su analizirali prvostepeni i drugostepeni sudovi i bez ikakvog obrazloženja*“.
41. Podnositeljka zahteva dalje navodi da „*ako bi Vrhovni sud vratio predmet na ponovno odlučivanje, to bi stvorilo mogućnost da Osnovni sud vrati dokaze i argumente koji su predmet dokazivanja u postupku. Ali, ovom presudom Vrhovni sud je povredio pravo na pravično i nepristrasno suđenje, jer nije ostavio drugu mogućnost za ostvarivanje sudske zaštite prava*“.
42. Konačno, podnositeljka zahteva traži od Suda da (i) proglasi njen zahtev prihvatljivim; i (ii) da utvrdi da je osporena presuda, odnosno Presuda [Rev. br. 51/21] od 10. marta 2022. godine Vrhovnog suda, doneta uz povredu članova 31. i 54. Ustava, kojom je proglašena nevažećom i da vrati predmet na ponovno odlučivanje.
43. Takođe, podnositeljka zahteva traži da se ne otkriva njen identitet, ističući da „*nema posebnog razloga*“.

Relevantne ustavne i zakonske odredbe

Ustav Republike Kosovo

Član 31.

[Pravo na pravično i nepristrasno suđenje]

1. Svakome se garantuje jednaka zaštita prava pred sudom, ostalim državnim organima i nosiocima javnih nadležnosti.

2. Svako ima pravo na javno, nepristrasno i pravično razmatranje odluka o pravima i obavezama ili za bilo koje krivično gonjenje koje je pokrenuto protiv njega/nje, u razumnom roku, od strane nezavisnog i nepristrasnog, zakonom ustanovljenog, suda.

[...]

Član 54.

[Sudska Zaštita Prava]

Svako ima pravo na sudsku zaštitu u slučaju kršenja ili uskraćivanja nekog prava koje je garantovano ovim Ustavom ili zakonom, kao i pravo na efikasne pravne mere ukoliko se utvrdi da je pravo prekršeno.

Evropska konvencija o ljudskim pravima

Član 6.

(Pravo na pravično suđenje)

1. Svako, tokom odlučivanja o njegovim građanskim pravima i obavezama, ili o krivičnoj optužbi protiv njega, ima pravo na pravičnu i javnu raspravu u razumnom roku pred nezavisnim i nepristrasnim sudom, obrazovanim na osnovu zakona. Presuda se mora izreći javno, ali se štampa i javnost mogu isključiti s celog ili s dela suđenja u interesu morala, javnog reda ili nacionalne bezbednosti u demokratskom društvu, kada to zahtevaju interesi maloletnika ili zaštita privatnog života stranaka, ili u meri koja je, po mišljenju suda, neophodno potrebna u posebnim okolnostima kada bi javnost mogla da naškodi interesima pravde.

[...]

ZAKON Br. 03/ L-006 o parničnom postupku

Član 184.

[bez naslova]

Pogrešna primena materijalnog stanja postoji kada sud nije primenio odredbu materijalnog prava koju je trebao da primeni, ili kada takvu odredbu nije primenio na pravilan način.

Član 224.

[bez naslova]

224.1 Ukoliko reviziona komisija konstatuje da je materijalno pravo pogrešno primenjeno, presudom usvaja podnetu reviziju i menja pobijenu presudu.

224.2 Ukoliko revizijska komisija konstatuje da zbog pogrešne primene materijalnog prava ,ili zbog kršenja proceduralnih pravila ,faktičko stanje nije potpuno potvrđeno i da iz tog razloga ne postoje uslovi za promenu pobijene presude, onda ona rešenjem usvaja reviziju i delimično ili potpuno poništava prvostepenu i drugostepenu presudu ili samo drugostepenu presudu i stvar upućuje na ponovno suđenje istim ili drugim sudijama prvostepenog ili drugostepenog suda.

Zakon o obligacionim odnosima od 30. marta 1978. godine

Član 154. Pretpostavka uzročnosti

Šteta nastala u vezi sa opasnom stvari, odnosno opasnom delatnošću smatra se da potiče od te stvari, odnosno delatnosti, izuzev ako se dokaže da one nisu bile uzrok štete.

Član 155. Ko odgovara za štetu

Za štetu od opasne stvari odgovara njen imaoac, a za štetu od opasne delatnosti odgovara lice koje se njom bavi.

Član 158. Oslobođenje od odgovornosti

(1) Imaoac se oslobađa odgovornosti ako dokaže da šteta potiče od nekog uzroka koji se nalazio van stvari, a čije se dejstvo nije moglo predvideti, ni izbeći ili otkloniti.

(2) Imaoac stvari oslobađa se odgovornosti i ako dokaže da je šteta nastala isključivo radnjom oštećenika ili trećeg lica, koju on nije mogao predvideti i čije posledice nije mogao izbeći ili otkloniti.

(3) Imaoac se oslobađa odgovornosti delimično, ako je oštećenik delimično doprineo nastanku štete.

(4) Ako je nastanku štete delimično doprinelo treće lice, ono odgovara oštećeniku solidarno sa imaoцем stvari.

(5) Lice koje pomaže imaoцу pri upotrebi stvari se ne smatra trećim licem

Član 185. Uspostavljanje ranijeg stanja i naknada u novcu

(1) Odgovorno lice dužno je uspostaviti stanje koje je bilo pre nego što je šteta nastala.

(2) Ukoliko uspostavljanje ranijeg stanja ne uklanja štetu potpuno, odgovorno lice dužno je za ostatak štete dati naknadu u novcu.

(3) Kad uspostavljanje ranijeg stanja nije moguće, ili kad sud smatra da nije nužno da to učini odgovorno lice, sud će odrediti da ono isplati oštećeniku odgovarajuću svotu novca na ime naknade štete.

(4) Sud će dosuditi oštećeniku naknadu u novcu kad on to zahteva, izuzev ako okolnosti datog slučaja opravdavaju uspostavljanje ranijeg stanja.

(...)

Član 186 Kad dospeva obaveza naknade

Obaveza naknade štete smatra se dospelom od trenutka nastanka štete

Član 189.
Obična šteta i izmakla korist

- (1) Oštećenik ima pravo kako na naknadu obične štete, tako i na naknadu izmakle koristi.*
- (2) Visina naknade štete određuje se prema cenama u vreme donošenja sudske odluke, izuzev slučaja kad zakon naređuje što drugo.*
- (3) Pri oceni visine izmakle koristi uzima se u obzir dobitak koji se mogao osnovano očekivati prema redovnom toku stvari ili prema posebnim okolnostima, a čije je ostvarenje sprečeno štetnikovom radnjom ili propuštanjem.*
- (4) Kad je stvar uništena ili oštećena krivičnim delom učinjenim sa umišljajem, sud može odrediti visinu naknada prema vrednosti koju je stvar imala za oštećenika.*

Član 190.
Potpuna naknada

Sud će, uzimajući u obzir i okolnosti koje su nastupile posle prouzrokovanja štete dosuditi naknadu u iznosu koji je potreban da se oštećenikova materijalna situacija dovede u ono stanje u kome bi se nalazila da nije bilo štetne radnje ili propuštanja.

Član 200.
Novčana naknada

Za pretrpljene fizičke bolove, za pretrpljene duševne bolove zbog umanjenja životne aktivnosti, naruženosti, povrede ugleda, časti, slobode ili prava ličnosti, smrti bliskog lica kao i za strah sud će, ako nađe da okolnosti slučaja, a naročito jačina bolova i straha i njihovo trajanje to opravdava, dosuditi pravičnu novčanu naknadu, nezavisno od naknade materijalne štete kao i u njenom odsustvu. Prilikom odlučivanja o zahtevu za naknadu nematerijalne štete, kao i o visini njene naknade, sud će voditi računa o značaju povređenog dobra i cilju kome služi ta naknada, ali i o tome da se njome ne pogoduje težnjama koje nisu spojive sa njenom prirodom i društvenom svrhom.

III. ZATEZNA KAMATA
Kada se duguje
Član 277.

- 1) Dužnik koji zadocni sa ispunjenjem novčane obaveze duguje, pored glavnice, i zateznu kamatu koja se umesto ispunjenja isplaćuje u oročene štedne uloge bez određenih destinacija u toku jedne godine.
- 2) Za novčanu obavezu proisteklu iz ugovora u privredi, zateznu kamatu utvrđuje Savezno izvršno veće.
- 3) Ako je stopa ugovorene kamate viša od stope zatezne kamate, ona teče i posle dužnikove docnje.

Pravno mišljenje o kamati (u vezi sa primenljivim zakonom, visinom i periodom izračunavanja), usvojeno na generalnoj sednici Vrhovnog suda Republike Kosovo od 1. decembra 2020. godine

TREĆI DEO

Period plaćanja kamate:

XIV. Bez obzira kada je nastao obligacioni odnos, kod oštetnih zahteva koji se odnose na materijalnu štetu, kamata će početi teći od dana podnošenja zahteva poverioca za naknadu (a koju je dužnik primio), dok će u suprotnom slučaju kamata biti obračunavana od dana podnošenja tužbe pa do konačne isplate.

Ukoliko je oštećena strana sama sanirala štetu pre nego je Sud doneo odluku, zatezna kamata će početi teći od dana saniranja štete, odnosno od dana kada su nastali troškovi saniranja (to važi samo onda kada je šteta sanirana tj. troškovi saniranja nastali pre nego je podneta tužba, dok kamata uglavnom počinje teći od dana podnošenja tužbe).

XV. Bez obzira kada je nastao obligacioni odnos, kod oštetnih zahteva vezanih za materijalnu štetu, kamata počinje teći od prijema prvostepene presude pa do konačne isplate.

Ocena prihvatljivosti zahteva

44. Sud prvo razmatra da li je podnosilac zahteva ispunio uslove prihvatljivosti koji su utvrđeni Ustavom i dalje specifikovani Zakonom i predviđeni Poslovníkom.
45. S tim u vezi, Sud se prvobitno poziva na stavove 1. i 7. člana 113. [Nadležnost i ovlašćene strane] Ustava, koji utvrđuju:

Član 113 „1. Ustavni sud odlučuje samo u slučajevima koje su ovlašćene strane podnele sudu na zakonit način.

[...]

7. Pojedinci mogu da pokrenu postupak ako su njihova prava i slobode koje im garantuje ovaj Ustav prekršena od strane javnih organa, ali samo kada su iscrpeli sva ostala pravna sredstva, regulisanim zakonom.“

46. Sud se dalje poziva na kriterijume prihvatljivosti, kako je dalje precizirano u Zakonu, i to na članove 47. [Individualni zahtevi], 48. [Tačnost podneska] i 49. [Rokovi] Zakona, koji utvrđuju sledeće:

Član 47.
[Individualni zahtevi]

„1. Svaka osoba ima pravo da od Ustavnog suda zatraži pravnu zaštitu ukoliko smatra da njena Ustavom zagarantovana prava i slobode krši neki javni organ.

2. Osoba može da podnese pokrenuti podnesak samo nakon što su iscrpljena sva ostala zakonom određena pravna sredstva“.

Član 48.
[Tačnost podneska]

„Podnosilac podneska je dužan da jasno naglasi to koja prava i slobode sumu povređena i koji je konkretan akt javnog organa koji podnosilac želi da ospori.“

Član 49.
[Rokovi]

„Podnesak se podnosi u roku od četiri (4.) meseci. Rok počinje od dana kada je podnosilac primio sudsku odluku ...“.

47. U pogledu ispunjenosti ovih kriterijuma, Sud početno ističe da je podnositeljka zahteva ovlašćeno lice, koje osporava akt organa javne vlasti, odnosno presudu [Rev. br. 51/21] Vrhovnog suda, koji je primila 23. septembra 2022. godine i koji je podnela u roku nakon iscrpljivanja svih zakonom utvrđenih pravnih sredstava. Podnositeljka zahteva je, takođe, razjasnila prava i slobode za koje tvrdi da su joj povređena.
48. Pored toga, Sud razmatra da li je podnositeljka zahteva ispunila uslove prihvatljivosti propisane u pravilu 34 [Kriterijumi prihvatljivosti] Poslovnika o radu. Pravilo 34 (2) Poslovnika o radu određuje uslove na osnovu kojih Sud može da razmotri neki zahtev, uključujući i uslov da zahtev ne bude očigledno neosnovan. Konkretno, pravilo 34 (2) predviđa:

“Sud može smatrati zahtev neprihvatljivim ako je zahtev očigledno neosnovan kada podnosilac/tejlka zahteva nije dovoljno dokazao/la i potkrepio/la svoju tvrdnju”.

49. Gore navedeno pravilo, na osnovu sudske prakse Evropskog suda za ljudska prava (u daljem tekstu: ESLJP) i sudskoj praksi Suda, omogućava poslednje pomenutom da proglasi zahteve neprihvatljivim iz razloga koji se odnose na meritum slučaja. Tačnije, na osnovu ovog pravila, Sud može da proglasi zahtev neprihvatljivim na osnovu i nakon ocene njegovog merituma, odnosno ako isti smatra da je sadržaj zahteva očigledno neosnovan na ustavnim osnovama, kao što je propisano u stavu (2) pravila 34. Poslovnika (vidi slučajeve Suda [KIo4/21](#), podnositeljka *Nexhmije Makolli*, rešenje o neprihvatljivosti od 12. maja 2021. godine, stav 26 i [KI175/20](#), podnositeljka *Kosovska agencija za privatizaciju*, rešenje o neprihvatljivosti od 27. aprila 2021. godine, stav 37).
50. Na osnovu sudske prakse ESLJP-a, ali i Suda, zahtev se može proglasiti neprihvatljivim, kao „očigledno neosnovan“, u celini ili samo u vezi sa određenim navodom koji zahtev može sadržati. U tom smislu, tačnije je nazvati ih kao „očigledno neosnovani navodi“. Poslednje navedeni se, na osnovu sudske prakse ESLJP-a, mogu svrstati u četiri različite grupe: (i) navodi koji se kvalifikuju kao navodi „četrto stepena“; (ii) navodi kategorisani „odsustvom očigledne ili evidentne povrede“; (iii) navodi koji su „nepotkrepljeni ili neobrazloženi“ kada se ispuni jedan od dva sledeća karakteristična uslova: a) kada podnosilac/podnositeljka zahteva jednostavno navede jednu ili više odredaba Konvencije ili Ustava, ne objašnjavajući pritom na koji su način one povređene, osim ukoliko je na osnovu činjenica i okolnosti predmeta sasvim očigledna povreda Ustava i EKLJP-a (vidi, slučaj ESLJP-a: [Trofimchuk protiv Ukrajine](#), br. 4241/03, odluka od 31. maja 2005. godine; vidi, takođe: [Baillard protiv Francuske](#), br. 6032/04, odluka od 25. septembra 2008. godine); i b) kada podnosilac/podnositeljka zahteva propusti ili odbije da predoči materijalne dokaze kojima bi potkrepio svoje navode (to naročito važi za odluke sudova ili drugih domaćih vlasti), osim ukoliko postoje izuzetne okolnosti koje su van njegove kontrole i koje ga sprečavaju da to učini (npr.: ako zatvorske vlasti odbiju da predoče sudu dokumente iz spisa predmeta zatvorenika o kome je reč) ili ako sud sam ne odredi drugačije (vidi, slučaj Suda: [KI166/20](#), podnosilac zahteva: *Ministarstvo rada i socijalne zaštite*, rešenje o neprihvatljivosti od 5. januara 2021. godine, stav 43), i na kraju (iv) „konfuzni i nejasni“ navodi (vidi, slučajeve ESLJP-a: [Kemmache protiv Francuske](#), br. 17621/91, presuda od 24. novembra 1994. godine, kategorija (i), [Juta Mentzen protiv Litvanije](#), br. 71074/01, odluka od 7. decembra 2004. godine, kategorija (ii) i [Trofimchuk protiv Ukrajine](#), zahtev br. 4241/03, kategorija (iii) vidi takođe slučajeve [KI40/20](#),

podnosilac zahteva *Sadik Gashi*, rešenje o neprihvatljivosti od 20. januara 2021. godine; [KI163/18](#), podnosilac zahteva *Kujtim Lleshi*, rešenje o neprihvatljivosti, od 24. juna 2020. godine; [KI21/21](#), podnosilac zahteva *Asllan Meka*, rešenje o neprihvatljivosti od 28. aprila 2021. godine; [KI107/21](#), podnosilac zahteva *Ramiz Hoti*, rešenje o neprihvatljivosti od 21. oktobra 2021. godine).

51. Sud će se prvo podsetiti na suštinu slučaja sadržanu u ovom zahtevu i na relevantne navode podnosioca zahteva, pojašnjavajući da se okolnosti konkretnog slučaja odnose na nezgodu koja se desila u novembru 2012. godine, koju je izazvalo osigurano vozilo kod „Sigala“, u kojoj je podnositeljka zahteva zadobila telesne povrede. Odgovornost za nezgodu pala je na vozilo koje je bilo osigurano kod „Sigala“. Pošto je podnositeljka zahteva odbila ponudu „Sigala“ za obeštećenje, podnela je tužbu Osnovnom sudu tražeći 12.500 evra na ime naknade štete. Osnovni sud je na osnovu Zakona o obligacionim odnosima iz 1978. godine dao pravo podnositeljki zahteva tako što je delimično usvojio tužbeni zahtev i prinudio „Sigal“ da podnositeljki zahteva isplati iznos od 5.454,30 evra na ime naknade štete. Apelacioni sud je potvrdio odluku Osnovnog suda u vezi sa obavezom „Sigala“ za odgovarajuću naknadu. Nakon žalbe „Sigala“, Vrhovni sud je konačno potvrdio pravo podnositeljke zahteva na odgovarajuću naknadu, ali je preinačio presudu Osnovnog suda i Apelacionog suda u vezi sa visinom naknade za nematerijalnu štetu i kamatu. Vrhovni sud je odredio da „Sigal“ isplati podnositeljki zahteva iznos od 1.500 evra na ime naknade nematerijalne štete i promenu kamate po osnovu člana 200. i 277. ZOO-a, sa obrazloženjem da su Osnovni i Apelacioni sud pogrešno primenili materijalno pravo prilikom odlučivanja u predmetu podnositeljke zahteva. Ovaj nalaz Vrhovnog suda o obrazloženju izmene naknade nematerijalne štete i kamate podnositeljka zahteva osporava pred Sudom, navodeći povredu člana 31. i 54. Ustava, u vezi sa članom 6.1 EKLJP-a.
52. Sud podseća da podnositeljka zahteva u suštini navodi nepostojanje obrazložene sudske odluke, naglašavajući, između ostalog i kao što je gore objašnjeno, da je osporena presuda preinačila presudu [C. br. 47/2015] od 12. juna 2019. godine Osnovnog suda u pogledu vrednosti naknade nematerijalne štete i kamate, bez potkrepljenja u pravnom osnovu ili u bilo kojim dokazima/ činjenicama/ argumentima osim onih koje su već razmotrili i analizirali sudovi nižih instanci. Tačnije, prema podnositeljki zahteva, presude Osnovnog i Apelacionog suda su „bez ikakvog obrazloženja“ izmenjene od strane Vrhovnog suda, i da je time što nije vratio predmet na ponovno odlučivanje, "Vrhovni sud povredio tužilji pravično i nepristrasno suđenje".
53. Ovu kategoriju navoda, koje se suštinski nadovezuju sa nepostojanjem obrazložene sudske odluke, Sud će razmotriti na osnovu sudske prakse EKLJP-a, u skladu sa kojom, na osnovu člana 53. [Tumačenje odredbi ljudskih prava] Ustava, je dužna da tumači osnovna prava i slobode zagarantovane Ustavom.
54. Shodno tome, i u nastavku, kako bi utvrdio da li je osporena presuda Vrhovnog suda u skladu sa garancijama utvrđenim članom 31. Ustava u vezi sa članom 6.1 EKLJP-a, u vezi sa obrazloženom sudskom odlukom, Sud će prvo podsetiti na opšte principe EKLJP-a i Suda u ovom kontekstu, a zatim će ih primeniti na okolnosti konkretnog slučaja.

Opšta načela u vezi sa pravom na obrazloženu odluku

55. Što se tiče prava na obrazloženu sudsku odluku zagarantovanog članom 31. Ustava u vezi sa članom 6. EKLJP-a, Sud prvo ističe da već ima konsolidovanu sudsku praksu. Ova praksa je zasnovana na sudskoj praksi EKLJP-a uključujući, ali ne ograničavajući se na slučajeve [Hadjianastassiou protiv Grčke](#), presuda od 16. decembra 1992.

godine; [Van de Hurk protiv Holandije](#), presuda od 19. aprila 1994. godine; [Hiro Balani protiv Španije](#), presuda od 9. decembra 1994. godine; [Higgins i drugi protiv Francuske](#), presuda od 19. februara 1998. godine, [Garcia Ruiz protiv Španije](#), presuda od 21. januara 1999. godine, [Hirvisaari protiv Finske](#), presuda od 27. septembra 2001. godine; [Suominen protiv Finske](#), presuda od 1. jula 2003. godine, [Buzescu protiv Rumunije](#), presuda od 24. maja 2005. godine; [Pronina protiv Ukrajine](#), presuda od 18. jula 2006. godine i [Tatishvili protiv Rusije](#), presuda od 22. februara 2007. godine. Štaviše, osnovni principi u pogledu prava na obrazloženu sudsku odluku takođe su razrađeni u slučajevima ovog Suda (uključujući, ali ne ograničavajući se na [KI22/16](#), podnosilac zahteva *Naser Husaj*, presuda od 9. juna 2017. godine; [KI97/16](#), podnosilac zahteva „*IKK Classic*“, presuda od 9. januara 2018. godine; [KI143/16](#), podnosilac zahteva *Muharrem Blaku i drugi*, rešenje o neprihvatljivosti od 13. juna 2018. godine; [KI24/17](#), podnosilac zahteva *Bedri Salihu*, presuda od 27. maja 2019. godine; [KI35/18](#), sa podnosiocem zahteva „*Bayerische Versicherungsverband*“, presuda od 11. decembra 2019. godine, kao i slučaj [KI227/19](#), podnosilac zahteva *N.T. „Spahia Petrol*“, presuda od 31. decembra 2020. godine.

56. U principu, garancije navedene u članu 6. stav 1. EKLJP-a takođe uključuju obavezu sudova da daju dovoljne razloge za svoje odluke (vidi slučaj ESLJP-a, [H. protiv Belgije](#), 8950/80, presuda od 30. novembra 1987. godine, stav 53). Obrazložena sudska odluka pokazuje stranama da je njihov slučaj uistinu razmotren.
57. Uprkos činjenici da domaći Sud ima određenu slobodu ocene u pogledu izbora argumenata i odlučivanja o prihvatljivosti dokaza, dužan je da opravda sve svoje postupke obrazlažući sve svoje odluke (vidi slučajeve ESLJP-a: [Suominen protiv Finske](#), br. 37801/97, presuda od 24. jula 2003. godine, stav 36. i [Carmel Saliba protiv Malte](#), presuda od 24. aprila 2017. godine, stav 73.).
58. Niži sud ili državni organ, s druge strane, mora dati takve razloge i opravdanja koja će omogućiti strankama da efikasno iskoriste svako postojeće pravo na žalbu (vidi : slučaj ESLJP-a, [Hirvisaari protiv Finske](#), br. 49684/99, od 25. decembra 2001. godine, stav 30).
59. Član 6. stav 1. EKLJP-a obavezuje sudove da daju razloge o svojim odlukama, ali to ne znači da se traži detaljan odgovor o svakom argumentu. (Vidi slučajeve ESLJP-a, [Van de Hurk protiv Holandije](#), br. 16034/90, presuda od 19. aprila 1994. godine, stav 61.; [García Ruiz protiv Španije](#), br. 0544/96, presuda od 29. januara 1990. godine, stav 26.; [Perez protiv Francuske](#), br. 47287/99, presuda od 12. februara 2004. godine, stav 81.).
60. Od prirode odluke koju donosi Sud zavisi da li je isti obavezan da je obrazloži a to se može odlučiti samo u svetlu okolnosti predmetnog slučaja: potrebno je uzeti u obzir, između ostalog, različite vrste podnesaka koje stranka može da podnese Sudu, kao i razlike koje postoje između pravnih sistema zemalja u vezi sa zakonskim odredbama, običajnim pravima, pravnim stavovima i iznošenjem i sastavljanjem presuda (vidi slučajeve ESLJP-a, [Ruiz Toria protiv Španije](#), br. 18390/91, presuda od 9. decembra 1994. godine, stav 29.; [Hiro Balani protiv Španije](#), br. 18064/91, presuda od 9. decembra 1994. godine, stav 27.).
61. Međutim, ako je podnesak stranke odlučujući za ishod postupka, potrebno je da se na njega odgovori konkretno i bez kašnjenja (vidi slučajeve ESLJP-a, [Ruiz Toria protiv Španije](#), gore citirano, stav 30.; presuda [Hiro Balani protiv Španije](#), gore citirano, stav 28.).

62. Stoga unutrašnji sudovi su obavezni da:
- (a) razmotre glavne argumente strana (vidi slučajeve ESLJP-a, [Buzescu protiv Rumunije](#), presuda od 24. avgusta 2005. godine, stav 67.; [Donadze protiv Gruzije](#), br. 74644/01, presuda od 7. juna 2006. godine, stav 35.);
- (b) sa velikom rigoroznošću i posebnom pažnjom razmotre zahteve u vezi sa pravima i slobodama zagwarantovanim Ustavom, EKLJP-om i njenim protokolima (vidi slučajeve ESLJP-a: [Fabris protiv Francuske](#), citirano gore, stav 72.; [Wagner i JMWL protiv Luksemburga](#), br. 76240/01, presuda od 28. juna 2007. godine, stav 96.).
63. Član 6, stav 1. ne zahteva od redovnih sudova da daju detaljnije obrazloženje kada oni jednostavno primenjuju određenu zakonsku odredbu u vezi sa pravnim osnovom za odbijanje žalbe jer ta žalba nema izgleda za uspeh (vidi slučajeve ESLJP-a [Burg i drugi protiv Francuske](#), br. 34763/02; presuda od 28. januara 2003. godine; [Gorou protiv Grčke](#) (br. 2), br. 12686/03, presuda od 20. marta 2009. godine, stav 41.).
64. Slično, u slučaju koji se odnosi na zahtev za odobrenje podnošenja žalbe, što je preduslov za postupak u višem sudu, kao i za eventualnu odluku, član 6. stav 1. ne može se tumačiti u smislu da nalaže detaljno obrazloženje odluke o odbijanju zahteva za podnošenje žalbe (vidi slučajeve ESLJP-a, [Kukkonen protiv Finske](#) (br. 2.), br. 47628/06, presuda od 13. aprila 2009. godine), stav 24; [Bufferne protiv Francuske](#), br. 54367/00, odluka od 26. februara 2002. godine.
65. Pored toga, kada odbije žalbu, apelacioni sud (u drugom stepenu) može, u načelu, jednostavno prihvatiti obrazloženje odluke nižeg suda (vidi slučaj ESLJP-a, [García Ruiz protiv Španije](#), gore citirano, stav 26.; vidi, suprotno ovome, [Tatishvili protiv Rusije](#), br. 1509/02, presuda od 9. jula 2007. godine, stav 62.). Međutim, koncept pravilnog procesa podrazumeva da se domaći Sud koji je dao usko objašnjenje za svoje odluke, bilo ponavljanjem obrazloženja koje je prethodno dao niži Sud ili na drugi način, u stvari se bavio važnim pitanjima iz svoje nadležnosti, što znači da nije jednostavno i bez dodatnih napora prihvatio zaključke nižeg suda (vidi slučaj [Helle protiv Finske](#), br. (157/ 1996/ 776/ 977), presuda od 19. decembra 1997. godine, stav 60.). Ovaj zahtev je tim važniji ako stranka u sporu nije imala mogućnost da usmeno iznese svoje argumente u postupku pred domaćim sudom.
66. Međutim, Apelacioni sudovi (u drugom stepenu) koji su nadležni da odbace neosnovane žalbe i da rešavaju činjenična i pravna pitanja u parničnom postupku, dužni su da obrazlože zašto su odbili da odluče po žalbi (vidi , slučaj ESLJP-a, [Hansen protiv Norveške](#), br. 15319/09, presuda od 2. januara 2015. godine, stavovi 77.–83.).
67. Pored toga, ESLJP nije utvrdio da je povređeno pravo u slučaju u kome nije dato konkretno pojašnjenje u vezi sa izjavom koja se odnosila na nebitan aspekt slučaja, odnosno na odsustvo potpisa i pečata, što je greška više formalne nego materijalne prirode i ta greška je odmah ispravljena (vidi slučaj ESLJP-a, [Mugoša protiv Crne Gore](#), br. 76522/12, presuda od 21. septembra 2016. godine, stav 63.).

Primena opštih načela u okolnostima konkretnog slučaja

68. Sud ponavlja da nije njegova dužnost da zamenjuje redovne sudove, koji su u boljoj poziciji da ocene dokaze kojima raspolažu, utvrde činjenice i tumače domaće pravo (vidi, na primer, slučaj ESLJP-a, [Khamidov protiv Rusije](#), br. 72118/01, presuda od 15. novembra 2007 godine, stav 170.). Sud ističe da je, kada je reč o utvrđivanju činjenica i tumačenju zakona, „osetljiv” je na supsidijarnost svoje uloge i da treba da bude

oprezan u preuzimanju uloge činjeničnog suda, osim kada je takvo nešto postalo neizbežno zbog okolnosti slučaja (vidi, na primer, slučaj ESLJP-a, [Bărbulescu protiv Rumunije](#), br. 61496/08, presuda od 5. septembar 2017. godine, stav 129.)

69. Sud ističe da je u svojoj sudskoj praksi u velikom broju slučajeva utvrdio da su činjenična pitanja i pitanja tumačenja i primene zakona u delokrugu redovnih sudova i drugih organa javne vlasti, u smislu člana 113.7 Ustava i kao takva, to su pitanja zakonitosti, osim i dok takva pitanja ne dovedu do kršenja osnovnih ljudskih prava i sloboda ili ne dovedu do neustavne situacije. (Vidi, između ostalog, slučaj Suda br. [KI33/16](#), podnositeljka zahteva *Minire Zeka*, presuda od 4. avgusta 2018. godine, stav 91.). Bez obzira na širinu prostora za ocenjivanje redovnih sudova, konačna odluka u pogledu usaglašenosti sa kriterijumima Ustava i EKLJP-a ostaje na Ustavnom sudu (vidi, odredbe članova 4. stav 6. [Oblik vladanja i podjela vlasti] i 112. stav 1. [Osnovna načela] Ustava; i takođe *mutatis mutandis*, slučaj ESLJP-a, [Konstantin Markin protiv Rusije](#), br. 30078/06, presuda od 22. marta 2012. godine, stav 126.).
70. Primenujući gore razrađena opšta načela, u okolnostima konkretnog slučaja, a radi ocene da li je osporena presuda donesena u skladu sa ustavnim garancijama za obrazloženu sudsku odluku, Sud podseća da je donošenjem njene osporene presude Vrhovni sud preinačio presudu Osnovnog suda koju je Apelacioni sud potvrdio, u pogledu kamate i naknade nematerijalne štete, tako što je njenu vrednost umanjio na štetu podnositeljke zahteva, zasnivajući se na članove 200. i 277. ZOO-a sa glavnim obrazloženjem da su Osnovni sud i Apelacioni sud pogrešno primenili materijalno pravo prilikom odlučivanja u predmetu podnositeljke zahteva.
71. Stoga, uzimajući u obzir glavnu tvrdnju podnositeljke zahteva, Sud smatra da treba analizirati da li je Vrhovni sud dao jasne i dovoljne razloge na kojima je zasnovao svoju odluku da preinači presude nižih instanci koje se odnose na naknadu nematerijalne štete i kamate.
72. Sud, u nastavku, podseća na obrazloženje Vrhovnog suda u presudi [Rev. br. 51/21], gde se u pogledu naknade štete i kamate ističe sledeće:

*„Povodom preinačenog dela pobijanih presuda za nematerijalnu štetu za telesnu naruženost, Vrhovni sud je, starajući se po službenoj dužnosti i prema zahtevima u reviziji za primenu materijalnog prava, izvršio izmenu izreke presude u smislu člana 224.1 ZPP-a, jer je utvrdio da nema bitnih povreda odredaba parničnog postupka, pravilno je i potpuno dokazano činjenično stanje, ali je prema ovom činjeničnom stanju dokazanom od **prvostepenog suda, materijalno pravo pogrešno primenjeno.***

Činjenično stanje o nematerijalnoj šteti i telesne naruženosti, o kojoj je odlučeno kao u tački I. izreke ove presude, utvrđeno je pravično i u potpunosti jer je prvostepeni sud na osnovu mišljenja lekara veštaka iz oblasti ortopedije i psihijatrije dokazao da je tužilja usled nezgode zadobila telesnu naruženost niskog stepena, usled cikatriksa u predelu čela dužine 3 cm, što predstavlja deo koji je stalno izložen i predela levog kolena prečnika 1cm. Stoga, ocenivši da iznos koji je presuđen nije u skladu sa namenom naknade, odlučeno da se presude po ovom zahtevu preinače. U ovom slučaju, Vrhovni sud ocenjuje da za svaki zahtev koji se odnosi na nematerijalnu štetu, Sud mora uzeti u obzir značaj povrede dobra i svrhu kojoj ova naknada služi, vodeći računa da naknada odgovara ciljevima koji se nameravaju naknadom nematerijalne štete, što je satisfakcija za oštećenog“.

Po ovom osnovu, Sud je, uzевši u obzir laku prirodu povreda koje je zadobila tužilja, nizak stepen fizičke naruženosti, kao i druge okolnosti kao što je mlad uzrast tužilje, što znači da će ona potencijalno pretrpeti dugogodišnje posledice povrede, dobrom sudskom praksom za ovaj oblik štete, odlučeno je da naknada bude u iznosu od 1.500€, **koje okolnosti su u potpunosti u skladu sa članom 200. ZOO.** Za odbijeni deo tužbenog zahteva za ove kategorije štete, Vrhovni sud ocenjuje da presuđeni iznos nije u skladu sa nastalim posledicama i svrhom naknade“.

Presuda je preinačena i u pogledu kamate jer je prvostepeni sud pogrešno primenio materijalno pravo, pa je Vrhovni sud **odlučio pozivajući se na član 277. ZOO, počev od dana prijema prvostepene presude 12. juna 2017. godine, do konačne isplate,** jer je tužilja saznala za štetu i njen iznos u trenutku kada je prvostepeni sud odlučio i od tog momenta je njen zahtev za naknadu štete postao zahtevan i smatra se da je tužena zakasnila sa ispunjenjem obaveze“.

73. Sud podseća da je Osnovni sud presudom [C. br. 47/2015], koju je potvrdio Apelacioni sud presudom [Ac. br. 1667/19], obrazložio utvrđivanje materijalne i nematerijalne naknade na osnovu člana 154 [Osnovi odgovornosti] 155 [Šteta], 158 [Postojanje krivice], 178 [Odgovornost u slučaju udesa izazvanog motornim vozilom u pokretu], 185 [Naknada Materijalne štete], 189 [Obim naknade materijalne štete – realna šteta i izgubljena korist] i 190 [Potpuna naknada] ZOO/a kao i utvrđivanje kamate na osnovu člana 186 [Kad dospeva obaveza naknade] i 277 [Zatezna kamata – kada se duguje] ZOO-a, smatrajući kao trenutak početka obračuna kamate datum nastanka štete.
74. Na osnovu gore navedenog obrazloženja Vrhovnog suda, Sud primećuje da isti, prvobitno (i) nalazi da su Osnovni sud i Apelacioni sud pogrešno primenili materijalno pravo, odnosno zakonske odredbe ZOO-a koje propisuju naknadu nematerijalne štete; (ii) preinačuje njihove presude u vezi sa iznosom naknade nematerijalne štete pozivajući se na član 200. ZOO-a, kao i (iii) menja kamatu na osnovu člana 277. ZOO-a, sa obrazloženjem da gore navedene odredbe ZOO-a su primenljive u okolnostima ovog konkretnog slučaja u vezi sa naknadom nematerijalne štete i određivanjem kamate, za razliku od drugih odredbi koje su primenjene od strane Osnovnog suda i Apelacionog suda.
75. Na osnovu iznetog obrazloženja Vrhovnog suda, Sud ističe činjenicu da je isti utvrdio pogrešnu primenu materijalnog prava od strane Osnovnog suda presudom [C. br. 47/2015] i Apelacionog suda presudom [Ac. br. 116/19], koji su primenili odredbe ZOO-a u vezi naknade nematerijalne štete i kamate, pa je shodno tome primenio i ostale odredbe, odnosno član 200 [Novčana naknada] ZOO-a u vezi sa naknadom nematerijalne štete, i izmenio kamatu primenom člana 277 [Zatezna kamata – kada se duguje] ZOO-a.
76. Pored toga, Sud primećuje da je Vrhovni sud svojom presudom promenio kamatu sa centralnim obrazloženjem da je materijalno pravo pogrešno primenjeno, isključujući primenu člana 186. ZOO-a koju je prvobitno primenio Osnovni sud, a kasnije pozivajući se na član 277 [Zatezna kamata – kada se duguje] ZOO-a, sa obrazloženjem da obaveza naknade štete počinje da teče od „dana prijema prvostepene presude, 12.06.2017, sve do konačne isplate, jer je tužena u vezi sa štetom i visinom iste postala svesna u momentu kada je prvostepeni sud odlučio i od tog momenta njen zahtev za naknadu štete je postao potraživ i smatra se da je tužena zakasnila sa ispunjavanjem svoje obaveze.

77. Štaviše, Sud nalazi da je donošenje odluke Vrhovnog suda, u činjeničnim i pravnim okolnostima konkretnog slučaja, kompatibilno i sa pravnim mišljenjem koje je doneto na Generalnom sastanku Vrhovnog suda, od 2. decembra 2020. godine.
78. S tim u vezi, Sud će se pozvati na relevantni deo Pravnog mišljenja Vrhovnog suda od 01. decembra 2020. godine, kojim je dodatno pojašnjen rok otplate kamate u kontekstu naknade nematerijalne štete u tačkama XIV i XV, koje glase:
- „Bez obzira kada je nastao obligacioni odnos, kod oštetnih zahteva vezanih za materijalnu štetu, **kamata počinje teći od prijema prvostepene presude pa do konačne isplate**“*
79. Kao što je objašnjeno iznad, suštinsko obrazloženje presude Vrhovnog suda, na osnovu kojeg su, u okolnostima konkretnog slučaja, preinačene presude Osnovnog i Apelacionog suda u pogledu naknade nematerijalne štete i kamate, je da su „*presude nižestepenih instanci obuhvaćene pogrešnom primenom materijalnog prava*“.
80. S tim u vezi, u izmeni presude Osnovnog i Apelacionog suda, Vrhovni sud je razjasnio (i) zašto primena zakonskih odredbi ZOO-a od strane Osnovnog suda i Apelacionog suda predstavlja pogrešnu primenu materijalnog prava; (ii) i samim tim je i primenio druge odredbe, odnosno član 200 [Novčana naknada] ZOO-a u vezi sa naknadom nematerijalne štete, kao i izmenu kamate primenjujući član 277 [Zatezna kamata – kada se duguje] ZOO-a.
81. U prilog ovome, Sud napominje da je Vrhovni sud zasnovao svoju odluku u vezi sa naknadom nematerijalne naknade i kamate pozivajući se na relevantne zakonske odredbe ZPD-a, koje rezultiraju u saglasnosti sa pravnim mišljenjem iz decembra meseca. 1 2020, smatrajući ih primenljivim u okolnostima konkretnog slučaja, za razliku od drugih odredaba koje primenjuje Osnovni sud i Apelacioni sud.
82. Na osnovu gore navedenog, Sud nalazi da osporena presuda sadrži logično obrazloženje i preciznu i jasnu pravnu referencu koja pojašnjava zašto su u slučaju podnositeljke zahteva, u pogledu naknade nematerijalne štete i kamate, primenjene gore navedene odredbe Zakona o Obligacionim Odnosima SFRJ-a iz 1978. godine (vidi slučajeve ESLJP-a [Ruiz Toria protiv Španije](#), citirano iznad, stav 30; [Hiro Balani protiv Španije](#), citirano iznad, stav 28).
83. Sud takođe primećuje da je, nakon delimičnog usvajanja tužbenog zahteva podnositeljke zahteva od strane Osnovnog suda presudom [C. br. 47/2015], od 12. juna 2017. godine, „Sigal“ je u svojstvu tuženog podneo žalbu Apelacionom sudu. Tom prilikom, podnositeljke zahteva nije dostavila odgovor na žalbu Apelacionom sudu. Sud takođe primećuje da je, nakon što je Apelacioni sud presudom [Ac. br. 1667/19], od 11. avgusta 2020. godine, odbio žalbu „Sigala“ i potvrdio presudu [C. br. 47/2015] Osnovnog suda i da je protiv ove presude „Sigal“ podneo reviziju Vrhovnom sudu, dok podnositeljka zahteva nije dostavila odgovor na reviziju. Sud takođe primećuje da je Izvršna kancelarija privatnog izvršitelja, postupajući po predlogu podnositeljke zahteva u svojstvu poverioca, donela Izvršni nalog [P. br. 01/2021], dana 14. januara 2021. godine, kojim je dozvolila izvršenje naknade štete, kao što je i potvrđeno dvema gore navedenim presudama. Protiv izvršnog naloga [P. br. 01/2021], prigovor podneo je, „Sigal“ u svojstvu dužnika Osnovnom sudu u Prištini, tražeći, između ostalog, i odlaganje izvršenja do odlučivanja Vrhovnog suda povodom podnete revizije. Dana 28. aprila 2022. godine, Osnovni sud u Prištini je rešenjem [PPP. br. 205/2021], odbio je kao neosnovanu žalbu „Sigala“ na Izvršni nalog [P. br. 01/2021], ocenivši da nisu ispunjeni zakonski uslovi za njegovo ukidanje. (Pojašnjenje: u vezi sa Izvršnim

nalogom, Sud ne raspolaže drugim informacijama, niti je podnositeljka zahteva dostavila dodatne informacije).

84. Na osnovu gore navedenog, Sud ističe da je podnositeljka zahteva imala mogućnosti da dobije koristi od kontradiktornog postupka i da je bila u mogućnosti da u različitim fazama postupka iznese navode i dokaze koje je smatrala važnim za njen slučaj; imala je mogućnost da efektivno ospori navode i dokaze koje je izvela suprotna strana; redovni sudovi su saslušali i razmotrili sve njene navode, koji su, objektivno gledano, bili važni za rešavanje slučaja; detaljno su dati činjenični i pravni razlozi osporene odluke, i zbog tog razloga su, postupci, sagledani u celini, bili pravični (vidi, *mutatis mutandis*, slučaj ESLJP-a: [Garcia Ruiz protiv Španije](#), gore citiran, stavovi 29 i 30, vidi, takođe, slučaj Suda br. [KI22/19](#), podnositelj zahteva: *Sabit Ilazi*, rešenje o neprihvatljivosti od 7. juna 2019. godine, stav 42; kao i slučaj [KI128/18](#), citirano iznad, stav 58).
85. U zaključku, u vezi sa tvrdnjom o povredi prava na obrazloženu i razumnu sudska odluku, Sud zaključuje da je Vrhovni sud: (i) dao pravni osnov i jasno objasnio zašto su u slučaju podnositeljke zahteva korišćene relevantne odredbe ZOO-a u svetlu činjeničnih i pravnih okolnosti konkretnog slučaja (ii) Osporena presuda Vrhovnog suda sadrži logične veze između pravnog osnova, obrazloženja i izvedenih zaključaka; (iii) kao logična posledica između pravnog osnova, obrazloženja i zaključaka, proizilazi da osporena presuda Vrhovnog suda, [Rev. br. 51/21] od 10. marta 2022. godine, ispunjava uslov obrazložene i razumne sudske odluke (Vidi Slučajeve ESLJP-a, [Buzescu protiv Rumunije](#), br. 61302/00, Presuda od 24. avgusta 2005. godine, stav 67; [Donadze protiv Gruzije](#), br. 74644/01, Presuda od 7. juna 2006. godine, stav 35).
86. Stoga, Sud nalazi da podnositeljka zahteva nije potkrepila dokazima svoju tvrdnju o povredi člana 31. [Pravo na pravično i nepristrasno suđenje] Ustava u vezi sa članom 6.1 (Pravo na pravično suđenje) EKLJP-a.
87. Samim tim, Sud zaključuje da se navodi podnositeljke zahteva o povredi prava na pravično i nepristrasno suđenje, koje je zagarantovano članom 31. Ustava u vezi sa članom 6. EKLJP-a (i) navodi koji spadaju u kategoriju „nepotkrepljenih ili neobrazloženih“, i kao takvi, isti su očigledno neosnovani po ustavnim osnovama, kako je to i propisano u stavu (2) pravila 34. Poslovnika o Radu.
88. Što se tiče navoda podnositeljke zahteva o povredi člana 54 [Sudska Zaštita Prava] Ustava, Sud ocenjuje da ovi navodi neće biti predmet ustavne ocene zbog toga što isti ne otvaraju neka nova pitanja koja nisu ranije razmatrana u okviru članova 31 Ustava i člana 6 EKLJP-a. (vidi, *mutatis mutandis*, slučajeve suda br. [KI65/15](#), podnositelj zahteva *Tatjana Davila, Ljubiša Marić, Zorica Kršenković, Zlatoj Jevtić*, Presuda od 14. septembra 2016. godine; i br. [KI193/18](#), podnositelj zahteva *Agron Vula*, Presuda od 22. aprila 2020. godine).

Zahtev za neobjavlivanje identiteta

89. Sud podseća da je podnositeljka zahteva tražila da se njen identitet ne otkriva javno, ističući da „*nema posebnog razloga*“.
90. S tim u vezi, Sud podseća na pravilo 24. (1.) Poslovnika, koje propisuje da „*U bilo koje vreme u toku postupka razmatranja individualnog zahteva iz stava 7. člana 113. Ustava pa do objavljivanja konačne odluke, stranke mogu tražiti da se njihov identitet ne objavljuje javno. Zahtev mora biti obrazložen*“.

91. Stoga, Sud nalazi da podnositeljka zahteva nije obrazložila svoj zahtev za neobjavljivanje identiteta i stoga odbacuje zahtev podnositeljke zahteva za neobjavljivanje identiteta kao neosnovan.

IZ TIH RAZLOGA

Ustavni sud, u skladu sa i članovima 113.1 i 113.7 Ustava, članovima 20. i 48. Zakona i u skladu sa pravilima 24, 34. (2) i 48. (b) Poslovnika o radu, dana 28. maja 2024. godine, jednoglasno:

ODLUČUJE

- I. DA PROGLASI zahtev neprihvatljivim;
- II. DA ODBIJE, zahtev za neobjavljivanje identiteta;
- III. DA DOSTAVI ovo rešenje stranama;
- IV. DA OBJAVI ovo rešenje u Službenom listu Republike Kosova, u skladu sa članom 20.4 Zakona.
- V. Ovo rešenje stupa na snagu danom objavljivanja u Službenom listu Republike Kosova, u skladu sa stavom 5 člana 20 Zakona;

Sutkinja izvestiteljka

Remzije Istrefi-Peci

Predsednica Ustavnog suda

Gresa Caka-Nimani